

Ved mistanke om vald og overgrep mot barn og unge

For deg som jobbar med barn og ungdom, eller deg som lurar på korleis du går fram

SJÅ

- Blåmerke, gjerne fleire stader
- Brann- og kuttskadar
- Svimmelheit
- Søvn- og eteproblem
- Vondt i magen
- Uro og irritabilitet
- Tristheit og tilbaketrekking
- Utagerande eller «pleasende» åtferd
- Reaksjonar ved berøring
- Sårheit, smerter i underlivet
- Gjentatte urinvegsinfeksjonar, utflod, blod
- Seksualisert åtferd
- Sjølvskading
- Hyppige legebesøk og innlegging på sjukehus (med diffuse symptom)
- Dårleg tannhelse
- Familien motset seg innsyn i familien
- Bruk av rusmidlar

Vald kan ha mange former – den kan være fysisk, psykisk, seksuell, eller handle om omsorgssvikt. Den kan også handle om frykt for ny vald eller for at ting blir øydelagt.

Følg intuisjonen din!

Vald og overgrep kan skje i alle familiar, uavhengig av sosial bakgrunn.

Prøv å sjå bak fasaden

Husk: Å leve med vald har like alvorleg effekt som å bli utsett sjølv.

HØYR

Prøv å spørje om kva som har skjedd, mens du samtidig ivaretar barnet. Bruk barnet sine egne ord, ver nysgjerrig og utforskande i spørsmåla. Det held at du har en sterk mistenke om vald – du trenger ikkje la barnet gå inn i mykje detaljer.

Start gjerne med:

– *Eg har lagt merke til at ...*

Beskriv så det du ser:

– *du ofte har vondt i magen*

– *du verkar trøtt/trist*

– *du har blåmerke på armen*

Tips!

- ♥ Gjenta det barnet seier
- ♥ Still opne spørsmål (ikkje leiande)
- ♥ Bruk støtteord som – *hm, ja, fortel, fortel meir*
- ♥ Spør gjerne fleire gonger, evt. avtal ei ny samtale med barnet
- ♥ Vis til barnet at du er der – *Eg er her og kom innom viss du vil snakke med meg*
- ♥ Ta det i barnet sitt tempo

AVKLAR

Eit barn kan fortelje om hendingar heime litt plutsleg, for eksempel i en samlingsstund, i frikvarter osv. Inviter barnet til samtale eller plukk opp tråden på et passende tidspunkt:

– *Då du sa det ... tidlegare i dag, kva meinte du då?*

– *Eg har ikkje vore der, fortel så godt du kan ...*

– *Kva skjer vidare da?*

– *Du har fortalt meg om ...*

Ver varsam og ikkje spør for detaljert, det er politiet eller barnehuset som gjer avhøyr av barnet og ønsker å være den første som spør barnet om detaljane. Få barnet til å fortelje ope.

Når barnet er ferdig med si forteljning, stadfest det barnet har sagt, og gjer det tydeleg at det han/ho har sagt er viktig. Ikkje lov barnet at du ikkje skal seie det til nokon. Forklar at du må snakke med nokon andre vaksne om det barnet har fortalt.

Kva gjer du?

- ♦ Noter det som barnet har fortalt, så ordrett som mogleg. Dokumentasjon er viktig, skriv «mor seier...» «barnet fortel...»
- ♦ Du kan drøfte saka anonymt med barneverntenesta
- ♦ Drøft gjerne saka med ein leiar og/eller kollega, der de saman legg ein plan for kven som gjer kva på kva tidspunkt (akutte tiltak, bekymringsmelding, tilvise til hjelpeapparat).

NB! Ved mistanke om vald og overgrep mot barn frå føresette skal IKKJE føresette kontaktast.

AKUTT

Når du har grunn til å tru at et barn blir utsett for vald eller overgrep eller kjem til å bli utsett for det, har du avverjeplikt.

- Ved fysiske skader
- Ved symptom etter psykisk vald
- Ved alvorlege truslar
- Ved mistanke om seksuell overgrep
- Når barnet viser redsle for å gå heim
- Når barnet blir henta av rusa foreldre
- Ved mistanke om nært føreståande/gjennomført kjønnslemlesting eller tvangsekteskap

- ◆ **Varsle politiet med det same**
- ◆ **Varsle barneverntenesta samtidig**

Ved synlege skadar, ta gjerne bilde. Vurder om barnet skal til lege for å sikre bevis. Di plikt er sjølv varslinga. Politiet vil etterforske og sørge for avhøyr ved barnehuset.

NB! Ved mistanke om vald og overgrep mot barn i heimen, skal IKKJE føresette kontaktast.

Ver merksam på at faktorar som samlivsbrot, arbeidsløyse, sjukdom, trygd og rusbruk i familien kan bety auka risiko for alvorleg vald.

MELDEPLIKT

Du har ei sjølvstendig plikt til å melde frå til barneverntenesta ved mistanke om vald og overgrep.

HANDLE

Kva gjer du ved mistanke om at et barn lev med vald i familien, eller blir utsett for vald eller seksuelle overgrep?

Bekymringsmelding sendast til barneverntenesta

- ◆ Den skal innehalde: Personalialia, årsaka til bekymring, skildring av kva du har sett, høyrte og når. Oppgje kontaktperson og kva som allereie er gjort.
- ◆ Meldinga sendast i samarbeid med leiar. Viss leiar motset seg å signere, har du sjølvstendig ansvar for å sende meldinga med di underskrift.
- ◆ Barneverntenesta gir meldereren tilbakemelding når meldinga er mottatt og undersøkinga er avslutta. Som venn eller nabo får du berre vite om meldinga er mottatt.

Husk! Du skal berre melde frå om din bekymring. Det er barneverntenesta som undersøker saka og avgjer vidare tiltak.

Anonyme drøftingar

Er du usikker? Ring barneverntenesta, barnevernvakta eller Alarmtelefon for barn og ungdom for å drøfte saka anonymt.

AVVERJEPLIKT

Dersom du veit, eller trur, at nokon kan bli utsett for vald eller overgrep, kan du ha ei lovpålagt plikt til å forsøke å hindre at det skjer. Avverjeplikten (§ 196) gjeld ved straffbare forhold og er eit personleg ansvar, utan omsyn til teieplikta.

VISS SAKA ER HENLAGT, MEN VALDEN HELD FRAM?

Ny melding til barneverntenesta

- ◆ Meld forholdet på nytt til barneverntenesta, som i mellomtida kan ha mottatt fleire bekymringsmeldingar.

Informasjon om hjelpetilboda til familien

- ◆ Gi barnet og foreldre informasjon om vald i nære relasjonar og hjelpetilboda. Send med brosjyre og del kontaklinformasjon.

VIKTIGE TELEFONNUMMER - AKUTT

Politi *	112 eller 02800
Austevoll barnevern	41 55 96 44
Barnevernvakt *	55 36 11 80
Alarmtelefon barn og unge *	116 111
Krisesenter *	55 31 50 50
Valdtekstmottak *	55 55 99 50
Legevakt *	116 117

SAMTALE, RÅD OG RETTLEIING - DAGTID

Barneverntenesta	41 55 96 44
Helsesjukepleiar	55 08 10 70 /
Skulehelseteneste	55 08 10 71
Legetenesta Austevoll	55 08 10 50
Hjelpetelefon for seksuelt misbrukte og pårørande *	800 57 000

* Døgnope tenester